

[Qvist Jørgensen]

lige – Nelson Mandelas 23 års afsoning er bære et eksempel – fængsler, hvor der finder tortur sted, hvor menneskeforagten er sat i højsædet, hvor elementære grundsætninger om forsvarer, grundlovsforhør, åbenhed om rettergangen bliver overtrådt daglig, og hvor drab jævnlig finder sted. Der er tale om en nation, som trods verdens afstandtagen, udtrykt bl.a. gennem FN-resolutioner, fortsætter en imperialist- og undertrykkelsespolitik mod det ulovligt annekterede Namibia. Der er tale om et land, der uden blusel trænger ind i nabolandene, randstaterne, hvor de plyndrer, voldtager og dræber, og det er ikke alene deres egne borgere, det går ud over, nej, det betyder åbenbart ikke så meget, om der skulle ske overtrædelser over for randstaternes egen befolkning.

Som sagt har resten af verden med stigende bekymring fulgt udviklingen. Man har måttet konstatere, at venlige og med tiden stadig tydeligere henstillinger ikke har hjulpet. Sydafrika har fortsat og har ekspanderet apartheiden og har groft benyttet enhver bære minimal tilkendegivelse om samhandel eller samvær med andre lande som et udtryk for, at resten af verden nok ikke mener det helt så galt, og man har derfor tilladt sig at fortsætte.

De foreliggende lovforslag og beslutningsforslag viser, uanset at de er noget forskellige i deres reaktionsmidler, at der er en udbredt opfattelse af, at nu må der skrives ind; nu kan det være nok.

Jeg skal beklage, at vi ikke har set disse politiske reaktioner så tydeligt på et langt tidligere tidspunkt, og det, jeg dermed antyder, er, at med de voldsølger, der nu ruller ind over Sydafrika, er det svært at tro, at Sydafrika vil kunne undgå de lange knives nat. Jeg er bange for, at situationen har fået lov til at køre så langt, at de rædsler, der udspiller sig hver dag mellem sorte og hvide, mellem farvede og hvide, mellem farvede og sorte osv., ikke kan bringes til ophør. Jeg er bange for, at toget er kørt, at ingen kan stoppe udviklingen henimod ragnarok, men vi må forsøge. Det er den eneste mulige vej.

Vi skal så i dag behandle fire forskellige forslag om bekæmpelse af apartheiden gennem en klar skærpelse af den hidtidige sanktionspolitik, der tydeligt har vist sig ikke at være tilstrækkelig, hverken i sin form eller i sin udbredelse. Alle forslagsstillerne er klar

over, at selv en skærpet sanktionspolitik, udført isoleret af en enkelt nation, der for øvrigt kun har et beskedent handelssamkvem med Sydafrika, i sig selv formentlig ikke har den store værdi. En betingelse for, at sanktionspolitikken kan lykkes, er, at der er en flæthed af lande, der går sammen og klarere markerer over for Sydafrikas hvide ledere, at nu er bristepunktet nået, og det var derfor glædeligt at høre udenrigsministerens helt ubetingede tilslutning til disse betragtninger.

Såvel EFs som Nordens udenrigsministre er enige om, at sanktionerne skal skærpes, og man er enige om, at den helt store effekt først opnås, når de to supermagter også for alvor går med. Jeg fornemmer, at alle forslagsstillerne er optimistiske med hensyn til at kunne presse USA til at indse, at deres liberale tolkning af deres sanktionspolitik er alt for mild; der skal mere til.

De nordiske udenrigsministres oplæg, således som det blev aftalt i oktober, og således som det fremstår i regeringens beslutningsforslag nr. B 51, er efter vor opfattelse ikke helt vidtgående nok. Ud over at det rummer elementer, som regeringen blot kunne gennemføre uden yderligere lovgivning, mangler der præcision i en del af de øvrige punkter, og jeg tænker især på punkterne 3, 5 og 7. En væsentlig del af det danske folk, repræsenteret ved dansk fagbevægelse, har i de senere dage påvist, at man er parat til at gå meget videre.

Omvendt må jeg sige om de af SF og VS fremsatte forslag, nr. L 24 og B 11, at disse er præget af manglende mulighed for at gøre de enkelte punkter klar til gennemførelse samtidig med deres vedtagelse, hvilket svækker forslagene noget, men dog ikke så meget, at vi bliver betænkelige.

I regeringens udspil savnes antydninger af en større støtte til ANC, og vi har jo hørt udenrigsministerens bemærkninger om det allerede. Det har vi med, og det har SF og VS med i deres forslag. Vi synes, det er oplagt, at et sådant punkt kommer med i det, man kunne kalde sanktionspakken.

Hverken SF/VS eller regeringen har medtaget noget om yderligere oplysningsaktiviteter om apartheiden. Jeg vil tro, at SF/VS har den opfattelse, at dette automatisk er indeholdt i deres programmer, men vi har fundet det ønskeligt at få det præciseret i selve beslutningsforslaget.